

FAGFORBUNDET

Yrkesseksjon kirke, kultur og oppvekst

Dialogkort om mobbing i barnehage, skole/sfo og fritidsklubb

Dialogkort om mobbing

Altfor mange barn og unge opplever å bli utsatt for mobbing og krenkelser, og dette har store konsekvenser både for den enkelte og samfunnet. Fagforbundet mener at barn og unge skal ha trygge oppvekstvilkår, uten mobbing og krenkelser. Derfor er Fagforbundet også med i Partnerskap mot mobbing. Det forplikter oss både som organisasjon og enkeltindivider.

Du som til daglig jobber tettest på barn og unge i barnehage, skole/sfo og fritidsklubber har et stort ansvar og en unik mulighet til å bidra til at barn og unge får en god oppvekst.

Fagforbundets tillitsvalgte har et ekstra ansvar for at alle yrkesgrupper som jobber med barn og unge er inkludert i det mobbeforebyggende arbeidet og får tilstrekkelig opplæring om dette.

Dialogkort om mobbing er utviklet av yrkesseksjon Kirke, Kultur og oppvekst, i samarbeid med faggrupper på området. Dialogkortene kan brukes som utgangspunkt for diskusjoner og refleksjoner i personalgruppa, på personalmøter eller i kaffepausen. De kan også brukes som utgangspunkt for veiledning av studenter og nyansatte. Lykke til med det viktige arbeidet!

Oslo, juni 2019

May Britt Sundal

1. Hvordan kan du som voksen bidra til at alle får delta i leken?

Hva gjør du når du ser at et barn ikke får delta?

2. Hvordan reagerer du når foreldre gir uttrykk for at deres barn blir utestengt, når det samme barnet «alltid» skaper konflikter med de andre barna?

3. En av kollegene dine snakker ofte nedsettende til det samme barnet.
Hvordan reagerer du?

En annen kollega snakker ofte nedsettende om et annet barn.
Hvordan reagerer du?

4. Hvordan forbereder du deg til å snakke med barnet som

- a. stadig ødelegger leken for de andre?
- b. aktivt ekskluderer et annet barn fra leken?
- c. alltid søker de voksnes oppmerksomhet?

5. Hvordan kan arbeidsmiljøet blant de ansatte påvirke barnas trivsel?

Hvordan kan du som ansatt bidra til å løse utfordringer i arbeidsmiljøet?

Hvordan kan en fagforening bidra til å styrke arbeidsmiljøet?

6. Er det lov å ha favoritter blant barna der du jobber?

Er det lov å mislike noen av barna der du jobber?

Hvordan kan du snakke med en kollega om det å ha tydelige favoritter og ikke-favoritter?

7. En av kollegene dine vil heller snakke med deg enn å følge med på barnas lek.

Hvordan kan du bidra til at kollegaen din blir mer interessert i barnas lek?

8. Diskuter påstanden: Barnehagebarn er for små til å mobbe!

9. Du registrerer at ett av barna aldri får være med noen hjem etter barnehagen, mens alle de andre «ofte» blir med hverandre hjem. Du vet at familien har litt problemer, og ikke har så høy status i lokalsamfunnet. Hvordan kan du og kollegene dine bidra til at dette barnet og familien blir mer inkludert i fellesskapet?

10. Ett av barna i barnehagen forstår ikke hva de andre barna sier, og havner stadig i krangel med andre barn. Hvordan kan du hjelpe dette barnet til å forstå mer av det sosiale spillet i barnehagen?

Hvordan kan dere samarbeide med foreldrene for at barnet skal få en bedre dag i barnehagen?

11. Hvordan kan barnehagen samarbeide med foreldrene for å skape et inkluderende miljø i barnehagen?
Er det behov for «sosiale kjøreregler» for at alle barn skal bli inkludert i barnehagefellesskapet?
Hvilke tiltak kan barnehagen sette inn for å involvere og ansvarliggjøre foreldrene?

12. Hvordan har «mobbeparagrafen» i Opplæringsloven (kap 9a) påvirket arbeidet med mobbing på skolen du jobber på?

13. Hvordan vil du beskrive det forebyggende arbeidet mot mobbing på din arbeidsplass?

Hva kan du og dine kolleger bidra med for å gjøre skoledagen trygg og god for alle?

14. Hvilke forventninger har du til ledelsens innsats mot mobbing på din arbeidsplass?

Hvilke forventninger mener du at ledelsen kan ha til din innsats mot mobbing?

15. Hvordan snakker du med barn og unge om mobbing?

Hva legger du vekt på?

Hvilke verdier ønsker du å formidle?

Er det viktig at alle voksne snakker om mobbing på samme måte?

16. Vi vet at mobbing foregår hele døgnet, på ulike plattformer. Hvordan bør ansatte på skolen forholde seg til det som skjer i fritida?

Hvor vanlig er det å kontakte andre møteplasser/organisasjoner hvor elevene oppholder seg for å samarbeide om mobbesaker?

17. I friminuttene er det ofte litt kaotisk og uoversiktlig.

Hvordan kan du vite hva som er mobbing og hva som er vennskapelig erting?

Hvor mye erting må til for at du vil kalle det mobbing?

Hvordan kan sykefravær blant de ansatte forårsake mobbing i friminuttene?

Hvordan kan du hindre at dette rammer de mest sårbare/utsatte barna?

18. Noen barn og unge kan opptre voldsomt eller voldelig mot andre. Noen ganger skyldes dette at de har en diagnose.

Hvordan kan du forklare dette for medelever og kolleger, og hvordan kan dere arbeide for at skolehverdagen skal oppleves trygt og godt for alle?

19. På SFO er det ofte frilek. Hva kan du gjøre for å forebygge mobbing i frilek?

Hvordan kan du bidra til at måltidene blir positive og trygge pauser i hverdagen?

20. En av de mindre populære elevene forteller deg at hun blir erta på skolen og på skoleveien. Eleven er ikke så godt likt, og du kan forstå det ut ifra måten hun oppfører seg på.

Hvordan kan du hjelpe eleven til å bli bedre likt?

Er det en menneskerett å bli inkludert i andres lek, uavhengig av din egen oppførsel?

21. Hvordan kan du som ansatt være med å skape et fellesskap på skolen hvor alle er inkludert?

Hvilke verktøy har du tilgjengelig?

Hva kan du forvente av dine kolleger?

22. En av kollegene dine skriver støtende innlegg mot spesifikke grupper på Facebook. Innholdet i disse innleggene har flere ganger krenket elever. Kollegaen din er flink og arbeidsom i jobben, og godt likt av kollegene. Han er dessuten venn av rektor på skolen. Hva gjør du?

23. En gruppe elever har over tid vært aktive på sosiale medier. Aktiviteten bærer preg av sjikane mot medelever, ikke nødvendigvis navngitt, men absolutt gjenkjennbare. Elevene som rammes har sagt ifra til skolen. Skolen har gitt beskjed til foreldrene, og det har vært oppryddingsmøte. Trakasseringen fortsetter, i stadig nye kanaler.

Hvordan kan du arbeide for at dette opphører?

Hva bør skolen foreta seg?

24. Du er på biblioteket med en gruppe elever. Som vanlig blir det krancling mellom noen elever, de samme som sist. En bibliotekansatt ringer skolen dagen etter, og forteller at noen av elevene ble utsatt for mobbing og trakassering, mens den ansvarlige fra skolen, altså du, ikke foretok seg noe.

Hvordan reagerer du på en slik henvendelse?

Hvilket ansvar mener du andre, kommunalt ansatte, har i en slik situasjon?

25. En av kollegene dine har en litt spesiell atferd. Kollegaen snakker nedsettende til og om enkeltelever, og favoriserer andre elever. Du ser at dette påvirker miljøet i klassen negativt, og har flere ganger tatt det opp.

Hvordan kan du påvirke kollegaen din til å endre denne praksisen?

26. Hvordan kan en personalgruppe arbeide sammen for å utvikle kompetanse om mobbing og mobbeforebyggende arbeid?

Hvordan kan observasjon og refleksjon bidra til økt kunnskap?

27. En av elevene på skolen forteller at hun aldri får noen likes på bildene hun legger ut på Instagram og Facebook, mens hun selv ofte gir likes.

Hva er dette et uttrykk for?

Hvordan påvirkes eleven av dette?

Hvordan kan du påvirke denne situasjonen?

28. Hvordan kan skolen bidra til at elevene får kunnskap om «internettets farer» uten å skremme dem fra å fortelle voksne om de opplever ubehagelige ting?

Hva er det viktigst å gi elevene kunnskap om når det gjelder internett, sosiale medier, nettmobbing, fare for overgrep, etc.

Hvordan kan du bidra til å styrke elevenes evne til å foreta gode valg?

29. Hvor viktig er det at du som voksen behersker sosiale medier og generelt nettvett?

Hvordan kan skolen samarbeide med foreldrene om lære elevene nettvett?

Hvordan kan du være et godt «digitalt» forbilde for elevene?

30. En av elevene på skolen forteller deg at hun har latt seg overtale til å sende et nakenbilde til en hun er blitt kjent med på nettet. Nå blir hun presset til å sende flere bilder, hvis ikke vil foreldrene og resten av verden få se disse bildene. Hun forlanger at du ikke sier dette til noen! Dette lover du.

Hvordan kan du hjelpe uten å bryte løftet?

Hvordan kan du hjelpe henne ut av denne situasjonen?

Hvordan kan du hjelpe henne å bearbeide hendelsene?

31. Hvorfor er det viktig at alle yrkesgruppene som er på skolen blir involvert i det mobbeforebyggende arbeidet?

Hva skjer om noen yrkesgrupper ikke blir involvert?

Hvordan kan renholdere, byggdrifere, kontorpersonalet og skolebibliotekaren bidra til et inkluderende miljø på skolen?

32. Det er mange aktører som vil mobbing til livs, og det ligger mye kunnskap og tips på nett.

Hvordan vil du og kollegene dine gå fram for å finne den beste metoden?

Hvordan sørge for at alle jobber etter samme prinsipper?

33. Hvorfor er det så mange som «mister hodet» og alle hemninger når de sitter bak en skjerm?

Hva gjør muligheten for anonymitet med grensene dine?

34. Diskuter påstanden: Digital kommunikasjon svekker evnen til å lese andres kroppsspråk.

Hvilke konsekvenser kan dette gi, på kort og lang sikt?

35. Barn med spesielle behov er mer utsatt for mobbing enn andre.

Hvordan kan du bidra til at alle barn blir inkludert, og får en god skoledag?

Hva hvis barnet også krever mer av deg som voksen enn du kan gi?

36. Både barn og unge kan oppleve mobbing på bakgrunn av seksuell identitet.

Hvordan kan skolen arbeide for å øke forståelsen og respekten for mangfold?

37. Barn og unge kan oppleve mobbing på grunn av etnisitet. I noen lokalsamfunn er det store motsetninger mellom majoritetsbefolkning og minoritetsbefolkning.

Hvordan kan skolen bidra til å dempe motsetningene i lokalsamfunn hvor befolkningen står mot hverandre?

38. Hvordan kan skolen bidra til å dempe motsetningene innad i etniske minoriteter?

Hvordan kan du som ansatt bidra til at barn og unge opplever skolen som et trygt og godt sted, uavhengig av etnisk tilhørighet?

Hvordan kan skolen bli bedre til å skape gode relasjoner mellom elevene?

39. Hvordan opplever du at foreldrene forholder seg til læringsmiljøet på skolen?

Tar de et aktivt ansvar for at alle elevene har det trygt og godt på skolen?

Hvordan kan dere eventuelt styrke foreldrenes rolle, og samarbeidet mellom skole – elever og foreldre?

40. Hvor går grensen mellom et dårlig læringsmiljø og mobbing?

41. På en skala fra 1 (dårlig) til
10 (veldig god)

Hvor godt lykkes du og dine kolleger
med å forebygge mobbing?

Hvor godt lykkes du og dine kolleger
med å håndtere og løse mobbesaker?

Hvor fornøyde tror dere elevene er med
deres forebygging og håndtering?

På hvilke områder bør det skje en
forbedring, og hvordan skal dere få det
til?

42. En av elevene blir stadig omtalt som «lettkrenka» og «hårsår».

Hvordan påvirker en slik merkelapp den hjelpen eleven får?

Hva forteller det om de som bruker slike betegnelser på elevene?

43. En kollega blir anklaget for å ha mobbet en elev.

Du overvar episoden og mener at det ikke forekom mobbing, men kanskje litt uheldig språkbruk.

Hvordan kan du hjelpe din kollega?
Hvordan kan du ivareta eleven?

44. Skole og fritid påvirkes gjensidig av hverandre.

Hvordan kan du sørge for at alle føler seg trygge og velkomne på fritidsklubben?

Hvem vil du samarbeide med for å skape en trygg fritidsklubb?

Hvilke metoder og forutsetninger har fritidsklubbansatte for å lage et miljø hvor alle føler seg inkluderte?

45. Noen av jentene forteller at de har blitt truet til å sende nakenbilder til en eldre gutt i fritidsklubben. Det går rykter om at han deler bildene med kompiser. Gutten har alltid oppført seg bra, og du lurer litt på om det de forteller er sant.

Hva gjør du i denne situasjonen?

46. En av ungdommene på fritidsklubben forteller deg at han ikke har det så bra på skolen. Han har ingen venner, og blir ikke invitert med på det klassen gjør på fritida. Dette har pågått en stund, og du vil gjerne hjelpe han til å få det bedre.

Hva gjør du?

Hvem snakker du med?

Hva kan fritidsklubben bidra med?

47. Hvordan kan barnefattigdom føre til utenforskap?

Hvilke konsekvenser får det for barn at de står utenfor fellesskapet?

Hva kan skolen gjøre?

Hva kan foreldrene gjøre?

Hva kan kommunen gjøre?

Hva kan frivillige organisasjoner gjøre?

48. Diskuter påstanden: Jenter er verre til å mobbe enn guttene.

Stemmer dette med dine erfaringer?
Stemmer det med forskningen på feltet?

49. Diskuter påstanden: Noen oppfører seg så spesielt at det kanskje ikke er så rart at de blir mobbet.

Hva sier dette om synet på mobbing, og generelt menneskesyn?

50. Hvordan kan kjennetegn ved den som mobbes forklare at de blir mobbet?

Hvordan vil en slik holdning påvirke den hjelpen barnet får?

Hvordan kan mobbing foregå i «regi» av velmenende voksne?

51. Den som blir mobbet kan også være en mobber.

Hvorfor tror du det er sånn?

Hvordan kan du bidra til å hjelpe en som både er mobber og mobbeoffer?

52. Hva kan tillitsvalgte på den enkelte arbeidsplass bidra med i arbeidet mot mobbing?

Hvordan kan en arbeide med det yrkesfaglige for å redusere mobbing?

Hva betyr fysisk og psykososialt arbeidsmiljø for mobbing?

Hvordan kan ulike fagforeninger samarbeide lokalt for å redusere mobbing?

